

Ekosystémy a společenstva na změnu podnebí obvykle nereagují jako celky, ale zejména prostřednictvím druhů, které je vytvářejí. U planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů může změna podnebí vést ke změnám areálu rozšíření, zvýšené pravděpodobnosti vyhynutí nebo vyhubení a změnám v načasování rozmnožování a dalších životních projevů, u rostlin také ke změnám v délce vegetační sezóny. Naopak určitým druhům může změna podnebí vyhovovat a zvyšovat jejich početnost nebo zvětšovat areál rozšíření.

Druhy mají tři možnosti, jak na změnu podnebí reagovat:

- a) Změnou lokalit, osídlených v rámci areálu rozšíření, kupř. šířením do větší nadmořské výšky, nebo mimo něj, např. posunem celého areálu rozšíření směrem k pólům.
- b) Pokud se jejich rozšíření nezmění, mohou se organismy s novými podmínkami vnějšího prostředí vyrovnat chováním, kupř. posunem období rozmnožování, nebo selekčním tlakem, který v populaci určitého druhu upřednostní genotypy lépe přizpůsobené novým podmínkám.
- c) Vyhynou. Četné druhy se účinně přizpůsobily specifickým klimatickým podmínkám a v případě jejich náhlé změny na ni nestačí reagovat a vymizí.

Nicméně i úspěšné druhy se ocitnou v situaci, kdy budou muset čelit novým, do té doby neznámým konkurentům, predátorům, parazitům nebo patogenním činitelům.

Domníváme se, že probíhající a očekávaná změna podnebí podpoří šíření invazních nepůvodních druhů, tj. nepůvodních druhů, jehož vysazení, zavlečení nebo šíření ohrožuje jiné druhy, biotopy nebo i celé ekosystémy. Zatímco původní druhy mohou vlivem změny podnebí a invazních nepůvodních druhů a při spolupůsobení dalších klíčových činitelů vnějšího prostředí jako je rozpad, ničení a úbytek původních biotopů, nadměrné využívání populací planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, znečišťování prostředí cizorodými látkami, ukládání živin v prostředí či nemoci dramaticky snižovat početnost nebo vyhnout či být vyhubeny, část z nich nahradí omezený počet značně přizpůsobivých nepůvodních druhů (homogenizace bioty).

Předpokládaná změna podnebí ovlivní lidskou civilizaci nejvíce častějším výskytem mimořádných jevů jako jsou sucha, období extrémně vysokých či naopak nízkých teplot, přívalové deště, záplavy nebo větrné smrště. Na člověka může změna podnebí působit také nepřímo, kupř. dopadem na zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství.

I přes značný rozvoj vědeckých poznatků o uvedené problematice musíme v řadě případů stále počítat s nemalou neurčitostí.

RNDr. Jan Plesník, CSc.

Poradce pro zahraniční vztahy

Rada Agentury ochrany přírody a krajiny ČR